

8. nodaļa

RAKŠASASA KUNGS

Kad Džons agrā pēcpusdienā pamodās, viņš kādu laiku cieši vērās griestos. Tie bija visai interesanti, jo griestu gleznojums attēloja mākoņus un zibens šautras, tāpēc, guļot šeit, Džonu pārņēma sajūta, ka vai nu drīz līs, vai arī notiks kas satriecošs. Tā pagāja pusstunda, un, nolēmis, ka viņam tagad oficiāli ir garlaicīgi, Džons piecēlās gultā sēdus un sāka lasīt grāmatu, ko viņa tēvocis bija uzdāvinājis; tas pats par sevi bija pārsteigums, jo viņš bija nodomājis tikai iemest tajā acis.

Tūkstoš un vienas nakts pasakas nav viena pasaka, bet kaleidoskopisks pasaku krājums, ko stāsta varonīga, jauna sieviete, princese Šeherazade, un stāstīšanas māksla vien viņai ir veids, kā palikt dzīvai. Tās ir pasakas par karaļiem un princesēm, vareniem džiniem, neticamiem brīnumiem, gudriem krāpniekiem, alkatīgiem tirgotājiem un atjautīgiem zagļiem. Dažus no stāstiem, piemēram, "Sindbads", "Ali Baba un četrdesmit laupītāji" un, protams, "Aladins", Džons jau zināja. Bet

visvaldzinošākais grāmatā bija tas, ka viens stāsts izrietēja no cita kā ķīniešu mīkla, tāpēc grāmata pamazām viņu saistīja kā neviena cita agrāk, un Džons nekādi nespēja pārtraukt lasīt, līdz nebija to pabeidzis. Džons vienmēr bija uztvēris ar lielu skepsi recenzijas par jebkuru grāmatu, kas centās pārliecināt iespējamus lasītājus, ka to nav iespējams nolikt malā; bet tagad, sev par pārsteigumu, Džons atklāja, ka ar viņu notiek tieši tas. Viņš aptvēra, cik tas ir zīmīgi, jo līdz mūža galam nekad neaizmirsīs šo īpašo dienu Londonā, kad atvēra šo brīnumaino sējumu.

Arābijas nakšu sējumam, ko Nimrods viņam bija dāvinājis, dīvainas šķita grāmatas savādās fiziskās īpašības. Pirmkārt, Džons atklāja, ka nebija iespējams atrast kādu vietu grāmatā, atlokot stūrus; pāris reižu viņš ielocīja lapu, bet vēlāk, kad atkal to apskatīja, redzēja, ka stūris kaut kādā veidā ir iztaisnojies. Un, otrkārt, likās, ka grāmata pati spēj sevi apgaismot, jo, dienai pārejot vakarā, Džons spēja lasīt grāmatu bez elektriskā apgaismojuma; un eksperimentējot viņš atklāja, ka var to lasīt gandrīz pilnīgā tumsā ar vatētu segu pār galvu un

bez lukturīša.

Tomēr tikpat neparasts Džonam, kas nekad mūžā nebija lasījis tik biezu grāmatu, turklāt ar milzīgu prieku, likās ātrums, ar kādu viņš pāršķīra grāmatas zīdainās, gludās lapas. Šķita, ka acis lido vārdiem līdzī. Agrāk viņam vajadzētu divas vai trīs minūtes, lai izlasītu vienu lappusi, turpretī tagad viņš to izlasīja desmitreiz īsākā laikā, un grāmatas 1001 lappuse tika pabeigta nepilnās sešās stundās. Tiklīdz viņš bija pāršķīris pēdējo lapu, Džons jutās tik lepns par sevi, ka ieskrēja Filipas istabā, lai palielītos par savu sasniegumu. Bet atklājās, ka arī viņa izlasījusi grāmatu no viena vāka līdz otram un ka acīmredzot pabeigusi to vismaz stundu pirms viņa.

– Te notiek kas savāds, – viņš paziņoja, apslāpēdams savu aizkaitinājumu māsas dēļ.

Filipa, kas vienmēr bija bijusi čakla lasītāja – daudz - aizrautīgāk par savu brāli –, iesmējās. – Nu gan tu atklāji jaunumu! Kad esi pavadījis veselu pēcpusdienu ar grāmatu? Nē, pagaidi, – iepriekšējos Ziemassvētkos tētis tev apsolīja piecdesmit dolārus, ja tu izlasīsi Džeka Londona grāmatu *Senču asiņu balss*.

– Es nopelnīju katru centu no tiem piecdesmit dolāriem, – Džons iebilda. – Tā bija garlaicīgākā grāmata, kādu jebkad esmu lasījis. Turklāt tu zini, par ko es runāju.

Filipa pasmaidīja. – Labāk nekā tu, – viņa teica. – Gaidīju, kad tu atnāksi, lai varētu izdarīt eksperimentu liecinieka klātbūtnē.

– Kādu eksperimentu?

– Tādu, – viņa teica un, paņēmusi savu *Arābijas nakšu* grāmatu, iemeta to ugunī, kas rāmi dega uz režģiem.

– Ei, – Džons iesaucās. – Vai tu esi traka?

– Arī es tā domāju, – viņa uzvaroši paziņoja un norādīja uz grāmatu, kas gulēja uz karstajām oglēm, liesmu neskarta. – Tā ir dīvaina grāmata, kas nedeg, vai tev tā neliekas?

Viņi pagaidīja vairākas minūtes, vērojot sējumu, kas spītīgi atteicās aizdegties, līdz beidzot Džons paņēma ogļu stangas un izcēla grāmatu no uguns. Viņš to nolika uz kamīna, pirms piesardzīgi tai pieskārās.

– Uz tās nekur nav sviluma pēdu, – viņš teica, atvērdams grāmatu un pāršķirdams lapas. – Un patausti.

Tā pat nav karsta.

Filipa uzlika plaukstu uz lappuses, kas viņas pirkstu galiem šķita gluži vēsa. – Nez, no kā tā ir gatavota? – viņa jautāja.

– Kāpēc mums nepajautāt Nimrodam?

Ejot lejup pa kāpnēm, viņi bija mazliet pārsteigti, satiekot uz tām gara auguma, kalsnu, šausminoša izskata vīrieti ar baltu bārdu, baltu turbānu galvā un baltu fraku mugurā. Ieraudzījis dvīņus, viņš salika plaukstas kopā, garām iedams, nolieca galvu, turpināja ceļu, tad atvēra slēptas durvis sudrabetajā sienā un, iegājis iekšā, tās aizvēra.

Džons satraukti noelsās. – Kā tev liekas, kas tas bija?

– Nomierinies, – Filipa teica. – Viņš droši vien ir Nimroda draugs. Viņš taču mums uzsmaidīja, vai ne?

– Vai tev neliekas mazliet savādi, ka pirmā persona, ko mēs satiekam pēc *Arābijas nakšu* izlasīšanas, ir cilvēks, kas izskatās kā izkāpis no šīs grāmatas? Pēc džina.

– Pēc džina? Kā tev tas ienāca prātā? – Filipa smējās.

– Ja tu gadījumā nepamanīji, viņš neizlīda no pudeles.

Viņš nāca pa kāpnēm.

– Viņam galvā bija turbāns.

– Mūsdienās ne jau katram, kas valkā turbānu, piemīt maģisks spēks. – Filipa paraustīja plecus. – Tev varbūt vajadzēja riskēt un tomēr izteikt viņam trīs vēlēšanās.

– Pat tad, ja tas nebija džins, – Džons sacīja, – manuprāt, Nimrodam kaut kas būtu jāpaskaidro.

Viņi atrada Nimrodu ēdamistabā, kur uz galda bija salikts ducis dažādu ēdienu, tostarp zoss cepetis, brieža sāns, cepts šķiņķis, jēra kāja, dārzeņi, siers, augļi, vīns un kokakola. Šķiet, Nimrods viņus gaidīja, jo galds bija klāts trijiem, un viņš jau grieza zosi.

– Ā, te jūs esat, – Nimrods mierīgi teica. – Jūs nākt tieši laikā, lai iekostu vakariņas. Lūdzu, ņemiet!

Pacēlis plaukstu, viņš apklusināja pirmo jautājumu krusu, un vismaz uz dažām minūtēm doma iztaujāt Nimrodu par dīvaino grāmatu un vēl dīvaināko veco vīru uz kāpnēm bija aizmirsta, jo dvīņi aptvēra, cik izsalkuši bija. Ātri apsēdušies, Džons un Filipa sāka kraut ēdienu uz šķīvjiem.

– Mēs nupat redzējām savāda izskata vīrieti baltās

drēbēs, – Filipa sacīja, piebāzusi muti ar šķiņķi. – Ar turbānu.

– Vai tas bija spoks? – Džons jautāja.

– Spoks? Ak nē, šajā mājā ne. Tas mazais riebklis neuzdrīkstētos. Nē, tas nebija spoks. Tas bija Rakšasasa kungs. Viņš ir no Indijas. Šis kungs drīz mums piebiedrosies. Man šķiet, ka jūs viņu pamatīgi nobiedējāt.

– Mēs *viņu* nobiedējām? – Džons sarauca pieri. – Un kā tad ar mums? Viņš mūs tā pārbiedēja, ka tumšs gar acīm sametās.

– Rakšasasa kungs būtu ļoti sarūgtināts, ja dzirdētu tevi tā sakām. Viņš īstenībā ir ļoti kautrīgs cilvēks. Nespētu nodarīt pāri pat zosij. – Nimrods brīdi vilcinājās un tad iestūkēja mutē veselu zoss krūtiņu. – Nebūtu lielas jēgas darīt pāri šai zosij, jo tā ir beigta. Bet domāju, ka jūs mani sapratāt.

– Džons pārspīlē, – Filipa teica. – Jūsu Rakšasasa kungs nemaz nebija tik biedējošs. Bet, – viņa dzēlīgi piebilda, – viņš tiešām izskatījās noslēpumains.

– Pacietību, pacietību, – Nimrods sacīja. – Jau teicu, ka pastāstīšu jums dzīves faktus, un to es arī darīšu.

Istabā ienāca Gronina kungs, nesdams savā vienīgajā rokā milzīgu biskvītkūku ar augļiem un putukrējumu.

– Bet paklausies, – Nimrods teica. – Man bija krietni jānopūlas, lai sarīkotu šo mielastu...

Gronina kungs nicinoši nosprauslājās un nolika kūku uz galda. – Jānopūlas, viņš saka, – vīrs nomurmināja. – Tīri vai jāsmejas.

– ...tāpēc es domāju, ka jūs vismaz varat nodoties šai maltītei, līdz tā tiek pienācīgi novērtēta. Kas ir, Grounin? Ko tu tur teici par pūlēm?

– Pilnīgi nekādu pūļu, ser. Vai tas būs viss?

– Jā, jā. – Nimrods ar dakšiņu uzlika lielu šķiņķa šķēli uz sava jau pilnā šķīvja. – Tagad tā, jūs abi. Vairs ne vārda, līdz mēs nebūsim kārtīgi un pamatīgi pieēdušies.

Trīsdesmit minūtes vēlāk Nimrods atpogāja sarkano žaketi, ieskatījās savā zelta pulkstenī, ielēja sev vēl vienu lielu burgundieša glāzi, aizsmēķēja milzīgu cigāru un atspiedās pret čīkstošā krēsla atzveltni. – Nu, klausieties. Tas bija labs mielasts. Ko? Ko?

– Varens, – Džons piekrita.

Pie durvīm klaudzināja, ēdamistabā ienāca Rakšasasa

kungs un drūmi paklanījās.

– Simt tūkstošu sveicienu lampas brāļiem, – viņš teica.

– Novēlu, lai piepildās visas jūsu vēlēšanās, izņemot vienu, citādi jums nebūs, pēc kā tiekties. Un lai skumjākā diena nākotnē nebūtu sliktāka par laimīgāko dienu jūsu pagātnē!

Džonam un Filipai par pārsteigumu, Rakšasasa kungs runāja ar īru akcentu, un, redzot viņu izbrīnā sarauktās uzacis, Nimrods juta nepieciešamību dvīņiem to ātri paskaidrot. – Ilgus gadus Rakšasasa kungam nācās dzīvot vienam, un angļu valodu viņš iemācījās no Īrijas televīzijas.

Rakšasasa kungs drūmi palocīja galvu. – Lai Īrijas naidnieki nekad neēd maizi un nedzer viskiju, bet niezes pārņemtie nespēj pakasīties!

Tagad, kad dvīņi redzēja viņu vēlreiz un spilgtākā gaismā, viņi saprata, ka Rakšasasa kungs nemaz nebija biedējošs. Viņam mugurā bija līdz kaklam aizpogāta balta žakete, kājās baltas bikses un baltas rītakurpes un galvā balts turbāns ar asarai līdzīgu pērli, kas nokarājās

tieši virs pieres. Gara, pinkaina bārda un ūsas, kas bija tikpat baltas kā turbāns, vainagoja viņa neparastais izskats *tout ensemble*¹. Viņa brūnās acis bija laipnas un smaidošas, un tomēr Filipa nojauta, ka tās slēpa kādu lielu traģēdiju, kas reiz bija piemeklējusi Rakšasasa kungu. Viņš apsēdās uz režģa, kas bija apvilktis ar ādu, tik tuvu pie kamīna, lai abi dvīņi iedomātos, ka viņš varētu aizdegties; kādu brīdi sildīja savas garās, smalkās plaukstas virs liesmām un tad aizdedza pīpi.

– Kā vienmēr, jūsu ierašanās ir pašā laikā, Rakšasasa kungs, – Nimrods sacīja. – Nupat gribēju stāstīt saviem jaunajiem radniekiem par sarūpētajām dāvanām.

Džonam sirds salēcās krūtīs kā savvaļas lasis. Dāvanas? Bet nebija ne Ziemassvētki, ne viņa dzimšanas diena. Filipa tomēr pirmā atskārta, kāda veida dāvanu Nimrods domāja, un atkal sāka raizēties, vai tik tas nenozīmē, ka viņai lemts kļūt par savādnieci no kādas grāmatas.

Grīdas pulkstenis, kas bija skaitījis laiku visu vakariņu gaitā, kā ar nazi sitot pa klavieru stīgu, pēkšņi apstājās,

¹ *Tout ensemble* – viss kopā, kopumā (*franču val.*).

radot skanīgu, gandrīz taustāmu klusumu, un tas it kā mudināja dvīņus aptvert, ka viņu vecā dzīve kaut kādā ziņā ir beigusies un jaunā tūlīt sāksies.

– Tad nu tā, – Nimrods teica. – Manuprāt, būs labāk, ja runāšu es un jūs mani tikai uzklausīsiet. Jo ir diezgan daudz lietu, kas jums, mani bērni, jāmēģina saprast. Un varbūt man labāk sākt no sākuma, vai ne Rakšasasa kungs?

Uzrunātais atbildēja lēni, pa starpām ievelkot dūmus no pīpes. – Jā, – viņš piekrita. – Varbūt stāstīt visu stāstu tiešām ir labāk. Tas ir fakts, ka Tairona sieva nekad nepirks trusi bez galvas, baidoties, vai tik tas nav kaķis.

– Viss, ko jums tagad stāstīšu, ir patiesība, – Nimrods apgalvoja. – Daudz kas ir tāds, kas jums liksies pārsteidzošs, nē, neticams, un es lūdzu paļauties uz mani un kādu laiku nolikt malā savu neticību, it kā jūs būtu kinoteātrī un skatītos kādu pārspīlētu fantastikas filmu. – Nimrods domīgi ievilka cigāra dūmus, un no mutes viņam izplūda kupls mākonis. – Jebkurš gudrs vīrs jeb mags jums pateiks, ka Visumā eksistē triju veidu - augstākā saprāta būtnes. Tie ir eņģeļi, kas veidoti no

gaismas. Tie ir cilvēki, kas veidoti no zemes; es nešaubos, jūs abi esat redzējuši bēres televīzijā, kad mācītājs saka: “Zeme pie zemes, pelni pie pelniem, pīšļi pie pīšļiem,” un tā tālāk, un tā tālāk. Īstenībā tas ir viss, no kā cilvēks sastāv. No zemes jeb oglekļa, ja gribat izteikties zinātniski. No zemes un ūdens, ja gribat būt patiesi zinātniski. Katrā ziņā mūsu sarunai nav nekāda sakara ar cilvēkiem. Nē, runa ir par šīm augstākā saprāta būtņēm. “Džins” ir pareizais vārds, kā aprakstīt to, ko tautas valodā sauc par ģēniju. Ceru, ka neviens no maniem radniekiem nelietos tādu vārdu kā “ģēnijs”. Tas pieder Ziemassvētku pantomīmām un animācijas filmām, ne tādiem cilvēkiem kā jūs un es. Īstais vārds ir “džins”, un džini ir veidoti no uguns. Jā, no uguns. – Nimrods atkal izpūta cigāra dūmus, it kā lai pierādītu teikto.

– Vai tas ir joks? – Filipa jautāja.

– Varu jums apgalvot, ka runāju pilnīgi nopietni, – Nimrods uzstāja. – Ir ļoti daudzas džinu ciltis. Tās aprakstot, mēs varētu pavadīt visu nakti, vai ne, Rakšasasa kungs?

– Tik tiešām.

– Bet jums un man, un jūsu mātei, un Rakšasasa kungam ir gaužām paveicies, jo mēs visi esam džini no visievērojamākās cilts. Tas ir, no māriem. Mēs esam skaitliski mazākā, bet tai pašā laikā varenākā no džinu ciltīm.

– Nu tā, – Nimrods iesmējās. – Esmu to pateicis. Tā sakot, džins ir laukā no pudeles. Nešaubos, ka jūs šo teicienu esat dzirdējuši agrāk. Uzdrošinos piebilst, ka jums ne mirkli neienāca prātā, ka tas varētu attiekties uz jūsu zaļoksnām personām. Un es esmu šeit, lai pārliecinātu jūs, ka attiecas gan. Jo jūs abi esat lampa bērni.